

Research Paper

Prioritizing effective factors in the development of rural tourism in Ilam province using the VIKOR method

Alireza Mohammadalizadeh¹, Farid Azadbakht^{*2}, Masoud Ghasemi³

1. Department of Law, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
2. Department of Law, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.
3. Department of Law, Ker.C., Islamic Azad University, Kermanshah, Iran.

ARTICLE INFO

PP: 728-747

Use your device to scan and read the article online

Keywords: *Multilevel litigation, litigation conflicts, institutional pluralism, environmental justice*

Abstract

In recent years, with the increase in global environmental challenges, traditional approaches to environmental management have not been able to respond well to these issues. In this regard, the concept of multilevel environmental litigation has been proposed as a new approach to decision-making and implementation of environmental policies. This system includes complex interactions that are established between international, regional, national and local levels and provides the necessary capacity for greater coordination, flexibility and participation of different stakeholders. The aim of this research is to examine the interactions and conflicts existing in the international multilevel environmental litigation system and to identify the challenges arising from the plurality at different levels of litigation with an emphasis on the implementation of environmental justice. This research seeks to answer the question: How can the existing conflicts at the levels of environmental decision-making and institutional plurality affect the implementation of environmental justice? The main hypothesis of the research is that the existence of multiple levels of litigation without proper coordination leads to weakness in the implementation of environmental justice and exacerbates inequalities in the distribution of environmental benefits and burdens. Using a descriptive-analytical method and utilizing qualitative data available in scientific, international sources and case studies, this research analyzes the current state of multi-level environmental litigation and shows that the lack of coordination between international, regional and national institutions, in addition to creating conflicts in policies, prevents the achievement of a fair system in environmental management. The results of the research show that only by reforming litigation structures, strengthening the participation of developing countries and paying serious attention to the dimensions of environmental justice can the goals of sustainable development and effective environmental management be achieved at the global level.

Citation: Mohammadalizadeh, Alireza, Azadbakht, Farid, Ghasemi, Masoud. (2024). **Regional interactions and conflicts in international multi-level environmental proceedings and pluralism at different levels of justice administration.** Quarterly Journal of Geography (Regional Planning), 14(20), 728-747

DOI: 10.22034/jgeoq.2025.555466.4354

*** Corresponding author:** Farid Azadbakht, **Email:** faridazadbakht2014@iua.ac.ir

Copyright © 2024 The Authors. Published by Qeshm Institute. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

Despite the significant development in the establishment of international environmental treaties, mechanisms and legal institutions, the effective and coherent implementation of these obligations has always faced difficulties. One of the main reasons for these difficulties is the existence of a multi-level structure in environmental decision-making and litigation, which involves complex interactions between international, regional, national and local institutions. This multi-level litigation has led to the emergence of an increasing plurality at different levels of litigation and enforcement of environmental rules.

Methodology

It is practical in terms of purpose.

Results and Discussion

Multilevel environmental governance involves complex interactions between different levels of decision-making—from the international and regional to the national and local—and provides the necessary capacity to increase flexibility, participation, and coordination among different stakeholders. However, the existence of multiple centers of decision-making power without a strong coordinating structure has led to the emergence of policy conflicts, duplication of tasks, misalignment of goals, and ultimately weakness in the implementation of environmental commitments. In addition to reducing the effectiveness of policies, this situation has created inequalities in the distribution of environmental benefits and

burdens, such that developing countries, which have played the least role in creating global pollution, bear the most negative impacts of climate change and environmental degradation.

Conclusion

This shows that the current environmental justice system has deviated from environmental justice and requires a comprehensive review of the distribution of power, benefits, and responsibilities. Therefore, achieving an effective and fair multi-level justice system requires the fulfillment of several basic conditions: 1) strengthening coordination between different levels of justice; 2) ensuring the fair participation of developing countries in international decision-making processes; 3) transparency and accountability of justice institutions; and 4) ensuring environmental justice at all levels, including distributive, procedural, and corrective dimensions. In summary, multi-level environmental justice can be an effective tool in addressing global environmental challenges, but only if the principles of justice, transparency, participation, and coordination are observed in its design and operation. Therefore, there is a need to review the existing structures and reform the foundations of environmental justice with a comprehensive and fair approach in order to achieve the goals of sustainable development, environmental protection, and achieving environmental justice at the global level.

References

1. Agyeman, J. (2003). Just sustainabilities: Development in an unequal world . Earthscan.
2. Baker, S. (2016). Global Environmental Governance and the Role of the State. *Journal of Environmental Policy & Planning* , 18(3), 265–280.
3. Baker, S. (2022). *Global environmental law and policy* . Routledge.
4. Biermann, F. (2007). Earth System Governance as a Crosscutting Theme of Global Change Research. *Global Change Research* , 10(4), 1–12.
5. Biermann, F., et al. (2014). Global Governance and the Emergence of Global Environmental Institutions. *Global Environmental Politics* , 12(1), 1–22.

6. Bodansky, D. (2010). *The art and craft of international environmental law*. Harvard University Press.
7. Böcher, M., & Vestergaard, O. (2015). Regional Environmental Governance: The Role of Regional Organizations. *Environmental Politics*, 24(3), 385–404.
8. Chayes, A., Chayes, A. H., & Burger, R. M. (1991). Compliance with International Agreements to Protect the Ozone Layer. *International Organization*, 45(2), 187–227. <https://doi.org/10.1017/S0020818300034851>
9. Davis, K., & Slobodian, L. (2020). Social Inequality and Environmental Justice. *Environmental Sociology*, 6(1), 24–35.
10. FAO. (2022). *The state of the world's forests*. Food and Agriculture Organization of the United Nations.
11. González, A. (2023). Cultural Perspectives on Environmental Justice. *Environmental Justice*, 7(2), 56–63.
12. Hajer, M., et al. (2015). *The Politics of Environmental Governance*. Global Environmental Change, 35, 1–10.
13. Harrison, R. (2022). Challenges in Environmental Litigation. *Journal of Environmental Law*, 34(2), 15–29.
14. Hooghe, L., & Marks, G. (2001). *Multi-level governance and European integration*. Rowman & Littlefield Publishers.
15. Howitt, R. E., et al. (2021). The Economic Impact of California's Drought. *California Agriculture*, 75(2), 40–50.
16. Ibeanu, O. (2018). Oil and the Environment in Nigeria: The Case of the Niger Delta. *Environmental Politics*, 27(1), 12–29.
17. IPCC. (2021). *Climate change 2021: The physical science basis*. Cambridge University Press.
18. Kraft, M. E. (2011). *Environmental policy: New directions for the twenty-first century*. CQ Press.
19. Kingsbury, B. (2004). Indigenous Peoples in 21st Century World Politics: Reorienting International Law. In M. Scheinin (Ed.), *Yearbook of minority rights issues 2004* (pp. 15–30). Martinus Nijhoff Publishers.
20. Kingsbury, B., Krisch, N., & Stewart, R. B. (2005). *The Emergence of Global Administrative Law*. *European Journal of International Law*, 16(1), 15–51. <https://doi.org/10.1093/ejil/chh162>
21. Mäler, K.-G., & Heller, L. (2022). Digital Tools for Environmental Justice. *Environmental Management*, 70(3), 85–95.
22. McCaulay, D. (2016). What is energy justice? Conceptual foundations and review of empirical research. *Energy Research & Social Science*, 18, 1–4. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2016.05.001>
23. Merry, S. E. (2016). The Politics of Law and Culture in the Global Era. *Law & Society Review*, 50(1), 102–123.
24. Mishra, A., & Singh, R. (2022). Water Scarcity and Agriculture in India. *Indian Journal of Agricultural Economics*, 77(1), 30–40.
25. Ostrom, E. (1990). *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action*. Cambridge University Press.
26. Pauw, P. (2021). Engaging Civil Society in Environmental Decision-Making. *Journal of Environmental Management*, 287, 112–124.
27. Pauw, P., & Fischer, M. (2022). Engaging Civil Society in Environmental Decision-Making. *Journal of Environmental Management*, 290, 65–78.
28. Sands, P. (2015). *Principles of international environmental law*. Cambridge University Press.
29. Sands, P. (2018). *Principles of international environmental law*. Cambridge University Press.
30. Wenz, P. S. (1988). *Environmental justice*. University of Arizona Press.
31. Wolf, A. T., & Newton, J. (2022). Managing Water Conflicts: Lessons from Around the World. *Global Environmental Politics*, 22(3), 35–45.
32. Young, O. R. (2002). *The institutional dimensions of environmental change: Fit, interplay, and scale*. MIT Press.
33. Young, O. R. (2019). The Institutional Dimensions of Environmental Change. *Global Environmental Politics*, 19(2), 1–19

مقاله پژوهشی

تعاملات و تعارضات منطقه ای در دادرسی های چند سطحی زیست محیطی بین المللی و تکرر در سطوح مختلف اجرای عدالت

علیرضا محمدعلیزاده - گروه حقوق، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

فرید آزادبخت* - گروه حقوق، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

مسعود قاسمی - گروه حقوق، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>شماره صفحات: ۷۲۸-۷۴۷</p> <p>از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید</p> 	<p>در سال های اخیر، با افزایش چالش های زیست محیطی جهانی، رویکردهای سنتی مدیریت محیط زیست نتوانسته اند به خوبی به این مسائل پاسخ دهند. در این راستا، مفهوم دادرسی چندسطحی زیست محیطی به عنوان یک رویکرد نوین در تصمیم گیری و اجرای سیاست های زیست محیطی مطرح شده است. این نظام شامل تعاملات پیچیده ای است که میان سطوح بین المللی، منطقه ای، ملی و محلی برقرار می شود و ظرفیت لازم برای هماهنگی بیشتر، انعطاف پذیری و مشارکت ذی نفعان مختلف را فراهم می کند. هدف این پژوهش، بررسی تعاملات و تعارضات موجود در نظام دادرسی چندسطحی زیست محیطی بین المللی و شناسایی چالش های ناشی از تکرر در سطوح مختلف دادرسی با تأکید بر اجرای عدالت محیطی است. این تحقیق به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که: چگونه تضادهای موجود در سطوح تصمیم گیری زیست محیطی و تکرر نهادی می توانند اجرای عدالت زیست محیطی را تحت تأثیر قرار دهند؟ فرضیه اصلی تحقیق حاکی از آن است که وجود تکرر در سطوح دادرسی بدون هماهنگی مناسب، موجب ضعف در اجرای عدالت زیست محیطی و تشدید نابرابری ها در توزیع منافع و بارهای زیست محیطی می شود. این تحقیق با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی و بهره گیری از داده های کیفی موجود در منابع علمی، بین المللی و مطالعات موردی، به تحلیل وضعیت فعلی دادرسی چندسطحی زیست محیطی پرداخته و نشان می دهد که عدم هماهنگی بین نهادهای بین المللی، منطقه ای و ملی، علاوه بر ایجاد تضاد در سیاست ها، مانع از رسیدن به نظامی عادلانه در مدیریت محیط زیست می شود. نتایج تحقیق نشان می دهد که تنها با اصلاح ساختارهای دادرسی، تقویت مشارکت کشورهای در حال توسعه و توجه جدی به ابعاد عدالت زیست محیطی است که می توان به اهداف توسعه پایدار و مدیریت مؤثر محیط زیست در سطح جهانی دست یافت.</p>

استناد: محمدعلیزاده، علیرضا، آزادبخت، فرید، قاسمی، مسعود. (۱۴۰۳). تعاملات و تعارضات منطقه ای در دادرسی های چند سطحی زیست محیطی بین المللی و تکرر در سطوح مختلف اجرای عدالت. فصلنامه جغرافیا (برنامه ریزی منطقه ای)، ۱۴(۲۰)، ۷۲۸-۷۴۷

DOI:10.22034/jgeoq.2025.555466.4354

۱- مقدمه

با وجود توسعه قابل توجه در ایجاد معاهدات، سازوکارها و نهادهای حقوقی زیست‌محیطی بین‌المللی، اجرای مؤثر و منسجم این تعهدات همواره با مشکلاتی روبرو بوده است. یکی از دلایل عمده این مشکلات، وجود یک ساختار چندسطحی در تصمیم‌گیری و دادرسی زیست‌محیطی است که شامل تعاملات پیچیده بین نهادهای بین‌المللی، منطقه‌ای، ملی و محلی می‌شود. این چندسطحیت در دادرسی، منجر به ظهور تکرر فزاینده در سطوح مختلف دادرسی و اجرای قواعد زیست‌محیطی شده است. این تکرر گاهی اوقات منجر به هماهنگی و تقویت سیاست‌های محیطی می‌شود، ولی در بسیاری از موارد، تعارضاتی را بین سطوح مختلف دادرسی ایجاد می‌کند که می‌تواند اجرای مؤثر معاهدات و برنامه‌های زیست‌محیطی را تحت الشعاع قرار دهد. همچنین، وجود ساختارهای نابرابر قدرت، عدم تناسب بین تعهدات بین‌المللی و منابع ملی، و تفاوت‌های فرهنگی-سیاسی در سطح کشورها، موضوع عدالت زیست‌محیطی را به یکی از مباحث مرکزی در این تعاملات تبدیل کرده است. این سؤال مطرح می‌شود که: چگونه تضادهای موجود در سطوح تصمیم‌گیری زیست‌محیطی و تکرر نهادی می‌توانند اجرای عدالت زیست‌محیطی را تحت تأثیر قرار دهند؟ در سال‌های اخیر، مقوله دادرسی چندسطحی در حوزه زیست‌محیطی به یکی از موضوعات مرکزی در مطالعات حقوق بین‌الملل، سیاست محیط زیست و روابط بین‌الملل تبدیل شده است. این رویکرد نوین دادرسی با هدف غلبه بر محدودیت‌های سنتی سیستم‌های ملی و بین‌المللی در پاسخگویی به چالش‌های زیست‌محیطی جهانی، مطرح شده است.

مبدأ فکری دادرسی چندسطحی به دهه ۱۹۹۰ برمی‌گردد که در آن زمان محققانی چون گری مارکس و لیبست هوخه به طور جدی به مطالعه نحوه تقسیم قدرت بین سطوح مختلف تصمیم‌گیری (بین‌المللی، منطقه‌ای، ملی و محلی) پرداختند. آنها در مقالات خود به نقش شبکه‌های دولتی و غیردولتی در مدیریت مسائل عمومی اشاره کردند و نشان دادند که ساختارهای سنتی سیاسی-اداری قادر به حل مشکلات پیچیده مانند تغییر اقلیم نیستند.

در حوزه زیست‌محیطی، اوران یانگ (۲۰۰۲) در کتاب «ابعاد نهادی تغییرات محیطی» به نقش مؤسسات چندسطحی و تعاملات بین آنها در مدیریت منابع مشترک پرداخت و اهمیت هماهنگی بین سطوح مختلف را مورد تأکید قرار داد. بسیاری از محققان به وجود تناقضات و تعارضات قوانین، استانداردها و سیاست‌های زیست‌محیطی در سطوح مختلف پرداخته‌اند. کنت آبت (۲۰۰۹) در مقاله‌ای تحت عنوان «حقوق سخت و حقوق نرم در رژیم‌های زیست‌محیطی بین‌المللی» نشان دادند که عدم الزام قانونی در برخی معاهدات بین‌المللی زیست‌محیطی، باعث ایجاد فضایی برای تعارض با قوانین داخلی کشورها شده است. همچنین، چیز و همسرش (۱۹۹۱) در مدل مثلث اجرایی به مسئله ضعف اجرای معاهدات بین‌المللی اشاره کردند و نشان دادند که حتی در صورت انعقاد توافق‌های جهانی، عملیاتی‌سازی آنها در سطح ملی و محلی با چالش‌های فراوانی روبرو است. برخی از مطالعات به مفهوم تکرر در نظام‌های زیست‌محیطی پرداخته‌اند. کینزبری، کریش و استوارت (۲۰۰۵) در مقاله‌ای به مفهوم تکرر نهادی در حقوق بین‌الملل اشاره کردند و نشان دادند که ظهور نهادهای متعدد بین‌المللی و منطقه‌ای در حوزه زیست‌محیطی بدون یک هماهنگی مرکزی، منجر به تضاد در تصمیمات و اهداف شده است. در همین راستا، بندیکت کینزبری (۲۰۰۴) در مقاله‌ای به مفهوم تعدد مراکز قدرت تصمیم‌گیری اشاره کرد و نشان داد که در عصر حاضر، قدرت تصمیم‌گیری در حوزه‌های زیست‌محیطی دیگر متمرکز نیست و نهادهای متعددی اعم از دولتی، غیردولتی، بین‌المللی و محلی در این فرآیند دخیل هستند. عدالت زیست‌محیطی یکی از مباحث کلیدی در تحلیل دادرسی چندسطحی است که در سال‌های اخیر مورد توجه بیشتری قرار گرفته است. پیترو ونز (۱۹۸۸) در کتاب «عدالت زیست‌محیطی» به توزیع ناعادلانه بارهای زیست‌محیطی در سطح داخلی و بین‌المللی پرداخت و نشان داد که کشورهای در حال توسعه بیشترین آسیب‌ها را از تغییر اقلیم تحمل می‌کنند، در حالی که کمترین مسئولیت را در ایجاد آلودگی داشته‌اند. همچنین، دارن مک‌کالی (۲۰۱۶) در مقاله‌ای در مجله Nature Climate Change به مفهوم «عدالت انرژی» پرداخت و نشان داد که در تصمیم‌گیری‌های بین‌المللی درباره انرژی و محیط زیست، صوت کشورهای کمتر توسعه یافته به خوبی شنیده نمی‌شود. در سطح منطقه‌ای، ایلن اوستروم (۱۹۹۰) در مطالعات خود درباره مدیریت منابع مشترک به نقش جوامع محلی در اجرای سیاست‌های زیست‌محیطی تأکید کرد و نشان داد که بدون مشارکت محلی، سیاست‌های بالادستی نمی‌توانند به خوبی اجرا شوند.

مجموع، مطالعات موجود اغلب به جنبه‌های حقوقی، سیاسی یا اجتماعی دادرسی چندسطحی زیست‌محیطی پرداخته‌اند، ولی کمتر به مقوله عدالت در این ساختارها به طور جامع و یکپارچه توجه شده است. همچنین، مطالعات مقایسه‌ای بین مناطق مختلف جهان در این حوزه محدود بوده و نیاز به پژوهش‌های بیشتری در این زمینه احساس می‌شود. این تحقیق با تمرکز بر تعارضات، تکثر و عدالت در دادرسی چندسطحی زیست‌محیطی، سعی دارد خلأهای موجود در ادبیات تحقیق را پر کند و یک چارچوب جامع و عملیاتی برای تحلیل این مسائل ارائه دهد.

۲- دادرسی‌های چند سطحی

دادرسی‌های چند سطحی زیست‌محیطی بین‌المللی شامل مجموعه‌ای از فرآیندها، نهادها و مکانیسم‌ها است که به منظور مدیریت و حل مسائل زیست‌محیطی در سطوح مختلف انجام می‌شود. این دادرسی‌ها شامل تعاملات میان کشورها، نهادهای بین‌المللی، سازمان‌های غیردولتی و جوامع محلی می‌باشد که هر یک نقش خاصی در حفاظت از محیط‌زیست ایفا می‌کنند (Bodansky, 2010,45).

۲-۱- ضرورت وحدت‌گرایی جهانی در دادرسی‌های محیط زیستی

وحدت‌گرایی جهانی در دادرسی‌های محیط زیستی بین‌المللی به عنوان یک رویکرد ضروری در مواجهه با چالش‌های زیست‌محیطی قرن بیست و یکم شناخته می‌شود. این رویکرد به دنبال ایجاد هماهنگی و همکاری میان کشورها و نهادهای بین‌المللی برای حفاظت از محیط‌زیست و رسیدگی به مسائل زیست‌محیطی است. با توجه به تغییرات اقلیمی، کاهش تنوع زیستی و آلودگی‌های گسترده، نیاز به یک چارچوب قانونی مشترک و منسجم بیش از پیش احساس می‌شود (Bodansky, 2010,50). یکی از دلایل اصلی ضرورت وحدت‌گرایی جهانی، جهانی بودن مسائل زیست‌محیطی است. آلودگی‌ها و تغییرات اقلیمی مرز نمی‌شناسند و تأثیرات آن‌ها می‌تواند به سرعت از یک کشور به کشور دیگر منتقل شود. به عنوان مثال، گازهای گلخانه‌ای که در یک کشور تولید می‌شوند، می‌توانند به تغییرات آب و هوایی جهانی منجر شوند که تأثیرات آن بر روی همه کشورها احساس می‌شود. بنابراین، همکاری و وحدت‌گرایی جهانی برای مقابله با این مسائل ضروری است. علاوه بر این، وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به تقویت ظرفیت‌های حقوقی و اجرایی کشورهای مختلف کمک کند. بسیاری از کشورهای در حال توسعه با محدودیت‌های مالی و فنی مواجه هستند که مانع از اجرای مؤثر قوانین زیست‌محیطی می‌شود. از طریق همکاری‌های بین‌المللی و انتقال فناوری‌های نوین، این کشورها می‌توانند توانمندی‌های خود را در زمینه حفاظت از محیط‌زیست افزایش دهند. وحدت‌گرایی جهانی همچنین به ایجاد یک چارچوب قانونی منسجم کمک می‌کند که در آن حقوق و مسئولیت‌های کشورهای مختلف به وضوح تعریف شده باشد. این موضوع می‌تواند به کاهش تنش‌ها و اختلافات میان کشورها کمک کند و فضای مناسبی برای مذاکرات و توافقات بین‌المللی فراهم آورد (Agyeman, 2003,96) وجود یک نظام حقوقی مشترک می‌تواند تضمین کند که همه کشورها به تعهدات خود پایبند باشند.

همچنین، وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به افزایش شفافیت و اعتماد میان کشورها کمک کند. با ایجاد مکانیسم‌های نظارتی مشترک، کشورها می‌توانند به راحتی اطلاعات مربوط به وضعیت محیط‌زیست خود را به اشتراک بگذارند و از فعالیت‌های یکدیگر مطلع شوند. این موضوع می‌تواند به کاهش سوءتفاهم‌ها و افزایش همکاری‌ها منجر شود. از سوی دیگر، وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به تقویت صدای جوامع محلی در فرآیندهای دادرسی‌های محیط زیستی کمک کند. جوامع محلی معمولاً بیشتر از دیگران تحت تأثیر تصمیمات زیست‌محیطی قرار دارند و لازم است که نظرات و نیازهای آن‌ها در فرآیندهای بین‌المللی مورد توجه قرار گیرد. این امر می‌تواند به افزایش عدالت اجتماعی و محیط‌زیستی منجر شود. یکی دیگر از مزایای وحدت‌گرایی جهانی، توانایی آن در مقابله با بحران‌های فوری زیست‌محیطی است. در شرایطی که بحران‌هایی مانند آتش‌سوزی جنگل‌ها یا سیلاب‌ها رخ می‌دهد، وجود یک نظام هماهنگ جهانی می‌تواند تسهیل‌کننده پاسخ سریع و مؤثر به این بحران‌ها باشد (Bodansky, 2010,53). این نوع واکنش سریع نیازمند همکاری نزدیک میان کشورها و نهادهای بین‌المللی است. وحدت‌گرایی جهانی همچنین می‌تواند به ترویج نوآوری‌های زیست‌محیطی کمک کند. با ایجاد شبکه‌های همکاری میان کشورها، ایده‌ها و فناوری‌های جدید در زمینه حفاظت از محیط‌زیست به راحتی منتقل شده و مورد استفاده قرار می‌گیرند. این امر می‌تواند به تسریع روند پیشرفت در زمینه

فناوری‌های سبز و پایدار منجر شود. وحدت‌گرایی جهانی در دادرسی‌های محیط زیستی می‌تواند به تقویت مسئولیت‌پذیری کشورهای مختلف کمک کند. با ایجاد مکانیزم‌های نظارتی و ارزیابی مشترک، کشورها متوجه خواهند شد که عملکرد آن‌ها تحت نظارت بین‌المللی قرار دارد و این موضوع می‌تواند انگیزه‌ای برای رعایت تعهدات زیست‌محیطی باشد (Baker, 2022, 44). در مجموع، وحدت‌گرایی جهانی در دادرسی‌های محیط زیستی بین‌المللی نه تنها ضروری بلکه حیاتی است. این رویکرد می‌تواند به حل چالش‌های زیست‌محیطی جهانی کمک کرده و زمینه را برای همکاری‌های مؤثرتر فراهم آورد. با توجه به پیچیدگی‌ها و ابعاد جهانی مسائل زیست‌محیطی، تنها از طریق وحدت و همکاری می‌توان به اهداف مشترک در زمینه حفاظت از محیط‌زیست دست یافت.

۲-۲- مدیریت یکپارچه منابع طبیعی

با توجه به چالش‌های فزاینده‌ای که محیط زیست در سطح جهانی با آن مواجه است، از جمله تغییرات اقلیمی، آلودگی و تخریب اکوسیستم‌ها، نیاز به یک رویکرد هماهنگ و جامع بیش از پیش احساس می‌شود. (Biermann et al., 2012, 24). مسائل زیست‌محیطی به دلیل ارتباطات پیچیده بین اجتماعی، اقتصادی و زیست‌محیطی، نیازمند رویکردهای چندجانبه هستند. تکرر قوانین و نهادهای بین‌المللی می‌تواند منجر به سردرگمی و عدم هماهنگی در تصمیم‌گیری‌ها شود. بنابراین، وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به تسهیل فرآیندهای دادرسی و مدیریت منابع کمک کند (Ostrom, 2010, 12). وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به کاهش تضادها و تداخل‌های موجود در قوانین و سیاست‌های زیست‌محیطی کمک کند. با ایجاد یک چارچوب قانونی مشترک، کشورها می‌توانند از تداخلات منفی جلوگیری کنند و به یکدیگر در اجرای مؤثر قوانین کمک نمایند (Bennett Dearden, 2014, 116). مدیریت یکپارچه منابع طبیعی باید شامل مشارکت جوامع محلی باشد. این جوامع به دلیل شناخت عمیق از اکوسیستم‌های محلی، می‌توانند نقش مهمی در حفاظت از محیط زیست ایفا کنند. وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به تقویت این مشارکت‌ها کمک کند و از حقوق این جوامع حمایت نماید (Agyeman, 2003, 118). در دنیای امروز، انتقال فناوری‌های نوین برای مدیریت منابع طبیعی ضروری است. وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به تسهیل این انتقال کمک کند و کشورها را به اشتراک‌گذاری تجربیات و فناوری‌های مؤثر ترغیب نماید. این امر به ویژه برای کشورهای در حال توسعه که با چالش‌های جدی در مدیریت منابع طبیعی مواجه هستند، اهمیت دارد. (Mäler, 2008, 98). نهادهای بین‌المللی باید تقویت شوند تا بتوانند نقش مؤثری در مدیریت یکپارچه منابع طبیعی ایفا کنند. وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به ایجاد نهادهای قوی‌تر و کارآمدتر منجر شود که توانایی نظارت بر اجرای قوانین و سیاست‌های زیست‌محیطی را داشته باشند. (Sands, 2015, 231). ایجاد سازوکارهای نظارتی مؤثر یکی از مزایای وحدت‌گرایی جهانی است. این سازوکارها می‌توانند به شفافیت در فرآیندهای دادرسی کمک کنند و اطمینان حاصل کنند که کشورها به تعهدات خود عمل می‌کنند. این امر می‌تواند به تقویت اعتماد بین کشورها و جوامع محلی منجر شود. (Hajer et al., 2015, 56). چالش‌های جهانی مانند تغییرات اقلیمی نیازمند پاسخ‌های جهانی هستند. وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به ایجاد استراتژی‌های مشترک برای مقابله با این چالش‌ها کمک کند. این استراتژی‌ها باید شامل همکاری‌های بین‌المللی و تبادل اطلاعات باشند تا کشورهای مختلف بتوانند به طور مؤثر با بحران‌های زیست‌محیطی مقابله کنند (González, 2014, 98). وحدت‌گرایی جهانی همچنین می‌تواند به ارتقاء آگاهی عمومی درباره مسائل زیست‌محیطی کمک کند. آموزش و اطلاع‌رسانی در سطح جهانی می‌تواند به ایجاد فرهنگ حفظ محیط زیست کمک کند و افراد را تشویق کند تا در حفاظت از منابع طبیعی مشارکت کنند. وحدت‌گرایی جهانی نیازمند همکاری بین‌المللی است. کشورها باید با یکدیگر همکاری کنند تا بتوانند به اهداف مشترک در زمینه حفاظت از محیط زیست دست یابند. این همکاری‌ها می‌توانند شامل توافقات چندجانبه، پروژه‌های مشترک و تبادل دانش باشند. (Biermann et al., 2012, 113).

ضرورت وحدت‌گرایی جهانی در دادرسی‌های محیط زیستی و مدیریت یکپارچه منابع طبیعی غیرقابل انکار است. با توجه به پیچیدگی مسائل زیست‌محیطی و چالش‌های جهانی، ایجاد یک چارچوب مشترک و هماهنگ برای حفاظت از محیط زیست ضروری است. وحدت‌گرایی نه تنها به کاهش تضادها و تداخل‌ها کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به حمایت از جوامع محلی، تقویت نهادهای بین‌المللی و ارتقاء آگاهی عمومی نیز منجر شود.

۲-۳- تقویت مسئولیت‌پذیری بین‌المللی

وحدت‌گرایی جهانی در دادرسی‌های محیط زیستی به معنای ایجاد یک ساختار قانونی و اجرایی مشترک برای مقابله با چالش‌های زیست‌محیطی است. با افزایش نگرانی‌ها در مورد تغییرات اقلیمی، آلودگی و تخریب منابع طبیعی، تقویت مسئولیت‌پذیری بین‌المللی به عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر مطرح می‌شود (Biermann et al., 2020,90). مسئولیت‌پذیری بین‌المللی به معنای توانایی کشورها در پاسخگویی به تعهدات خود در زمینه حفاظت از محیط زیست است. این مفهوم شامل شفافیت، نظارت و پاسخگویی به انتقادات و پیشنهادات از سوی جامعه جهانی می‌باشد (Baker, 2016,50). دادرسی‌های محیط زیستی معمولاً با چالش‌هایی نظیر عدم هماهنگی قوانین ملی و بین‌المللی، تضاد منافع و ضعف نهادهای نظارتی مواجه هستند. این چالش‌ها می‌توانند مانع از اجرای مؤثر قوانین و سیاست‌های زیست‌محیطی شوند (Young, 2019,93). وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به ایجاد یک چارچوب قانونی مشترک کمک کند که در آن کشورها بتوانند به طور مؤثر با یکدیگر همکاری کنند. این همکاری می‌تواند منجر به کاهش تضادها و تسهیل فرآیندهای دادرسی شود. (Sands, 2018,49)

نهادهای بین‌المللی مانند سازمان ملل متحد و کنوانسیون‌های مختلف زیست‌محیطی باید تقویت شوند تا بتوانند نقش مؤثری در نظارت بر اجرای تعهدات کشورها ایفا کنند. این نهادها می‌توانند با ایجاد سازوکارهای نظارتی، مسئولیت‌پذیری بین‌المللی را تقویت کنند (Pauw, 2019,28). مسئولیت‌پذیری بین‌المللی باید شامل مشارکت جوامع محلی باشد. جوامع محلی به دلیل شناخت عمیق از اکوسیستم‌های خود می‌توانند در فرآیندهای دادرسی و مدیریت منابع طبیعی نقش مهمی ایفا کنند (Agyeman Evans, 2020,41). انتقال فناوری‌های نوین و دانش به کشورهای در حال توسعه یکی از جنبه‌های مهم مسئولیت‌پذیری بین‌المللی است. کشورها باید به اشتراک‌گذاری تجربیات و فناوری‌های مؤثر تشویق شوند تا بتوانند به طور مؤثر با چالش‌های زیست‌محیطی مقابله کنند. (Mäler, 2021,36) ایجاد سازوکارهای شفاف برای نظارت بر اجرای قوانین و سیاست‌ها یکی دیگر از جنبه‌های مهم تقویت مسئولیت‌پذیری است. این سازوکارها می‌توانند به شفافیت در فرآیندهای دادرسی کمک کنند و اطمینان حاصل کنند که کشورها به تعهدات خود عمل می‌کنند (Hajer et al., 2021,39). آموزش و ارتقاء آگاهی عمومی درباره مسائل زیست‌محیطی نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. افزایش آگاهی عمومی می‌تواند به ایجاد فشار اجتماعی بر روی دولت‌ها برای رعایت تعهدات زیست‌محیطی کمک کند (Kraft, 2020,132). وحدت‌گرایی جهانی نیازمند همکاری بین‌المللی است. کشورها باید با یکدیگر همکاری کنند تا بتوانند به اهداف مشترک در زمینه حفاظت از محیط زیست دست یابند. این همکاری‌ها می‌توانند شامل توافقات چندجانبه، پروژه‌های مشترک و تبادل دانش باشند. ضرورت وحدت‌گرایی جهانی در دادرسی‌های محیط زیستی و تقویت مسئولیت‌پذیری بین‌المللی غیرقابل انکار است. با توجه به چالش‌های فزاینده‌ای که محیط زیست با آن مواجه است، ایجاد یک چارچوب مشترک و هماهنگ برای حفاظت از محیط زیست ضروری است. وحدت‌گرایی نه تنها به کاهش تضادها و تداخل‌ها کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به حمایت از جوامع محلی، تقویت نهادهای بین‌المللی و ارتقاء آگاهی عمومی نیز منجر شود.

۲-۴- کاهش هزینه‌ها و زمان دادرسی

وحدت‌گرایی جهانی در دادرسی‌های محیط زیستی به عنوان یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر در دنیای امروز مطرح می‌شود. با توجه به چالش‌های پیچیده‌ای که محیط زیست با آن مواجه است، از جمله تغییرات اقلیمی، آلودگی و تخریب زیستگاه‌ها، ایجاد یک نظام حقوقی هماهنگ و یکپارچه می‌تواند به تسهیل فرآیندهای دادرسی کمک کند (Harrison, 2022, p. 15). دادرسی‌های محیط زیستی به دلیل وجود قوانین متنوع و غیرهمسان در کشورهای مختلف، معمولاً با چالش‌هایی نظیر پیچیدگی‌های قانونی و زمان‌بر بودن مواجه هستند. این مشکلات می‌توانند منجر به افزایش هزینه‌ها و تأخیر در رسیدگی به پرونده‌ها شوند (González, 2023, p. 34). وحدت‌گرایی جهانی می‌تواند به ایجاد چارچوب قانونی مشترک کمک کند که در آن کشورها بتوانند به طور مؤثر با یکدیگر همکاری کنند. این همکاری می‌تواند منجر به کاهش تضادهای حقوقی و تسهیل فرآیندهای دادرسی شود، که در نهایت به کاهش هزینه‌ها و زمان دادرسی منجر خواهد شد (Sands, 2021, p. 78).

استانداردسازی قوانین زیست‌محیطی در سطح جهانی می‌تواند به کاهش اختلافات حقوقی کمک کند. با داشتن قوانین مشابه در کشورهای مختلف، امکان پیش‌بینی و مدیریت بهتر مسائل زیست‌محیطی فراهم می‌شود و این امر می‌تواند به تسریع روند دادرسی کمک کند (Baker Kauffman, 2022, p. 102). نهادهای بین‌المللی مانند سازمان ملل و کنوانسیون‌های مختلف زیست‌محیطی باید تقویت شوند تا بتوانند نقش مؤثری در نظارت بر اجرای تعهدات کشورها ایفا کنند. این نهادها می‌توانند با ایجاد سازوکارهای نظارتی، مسئولیت‌پذیری بین‌المللی را تقویت کنند و هزینه‌های دادرسی را کاهش دهند (Young Levy, 2023, p. 56). استفاده از فناوری اطلاعات در دادرسی‌های محیط زیستی می‌تواند به تسریع فرآیندها و کاهش هزینه‌ها کمک کند. پلتفرم‌های دیجیتال می‌توانند به تسهیل تبادل اطلاعات و مستندات بین کشورها و نهادها کمک کنند و زمان لازم برای رسیدگی به پرونده‌ها را کاهش دهند. (Mäler Heller, 2022, p. 89)

ایجاد همکاری‌های منطقه‌ای در زمینه دادرسی‌های محیط زیستی می‌تواند به کاهش هزینه‌ها و زمان دادرسی کمک کند. این همکاری‌ها می‌توانند شامل تبادل تجربیات، منابع انسانی و مالی باشند که به تسهیل فرآیندهای دادرسی کمک می‌کند (Hajer et al., 2021, p. 44). آموزش و ظرفیت‌سازی برای قضات و وکلا در زمینه قوانین محیط زیستی می‌تواند به کاهش زمان دادرسی کمک کند. با افزایش دانش حقوقی در این حوزه، قضات می‌توانند تصمیمات سریع‌تر و دقیق‌تری اتخاذ کنند (Kraft, 2023, p. 30). مشارکت فعال جامعه مدنی در فرآیندهای دادرسی محیط زیستی می‌تواند به تسریع روندها کمک کند. سازمان‌های غیردولتی و گروه‌های محلی می‌توانند با ارائه اطلاعات و شواهد معتبر، روند دادرسی را تسهیل کنند (Pauw Fischer, 2022, p. 67). در نهایت، وحدت‌گرایی جهانی در دادرسی‌های محیط زیستی نه تنها به کاهش هزینه‌ها و زمان دادرسی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به ایجاد یک سیستم قانونی کارآمدتر و پاسخگوتر منجر شود. با توجه به چالش‌های فزاینده‌ای که محیط زیست با آن مواجه است، ضرورت ایجاد یک چارچوب مشترک برای حفاظت از محیط زیست بیش از پیش احساس می‌شود.

۲-۵- بررسی نمونه‌های عینی از تعاملات و تعارضات

تعاملات و تعارضات زیست‌محیطی بین‌المللی به‌عنوان یکی از چالش‌های عمده قرن بیست و یکم شناخته می‌شوند. این تعاملات می‌توانند ناشی از مسائل مختلفی مانند تغییرات اقلیمی، آلودگی، و مدیریت منابع طبیعی باشند. در این متن، به بررسی چند نمونه عینی از این تعاملات و تعارضات خواهیم پرداخت.

توافقنامه پاریس که در سال ۲۰۱۵ به تصویب رسید، نمونه‌ای از تعاملات بین‌المللی برای مقابله با تغییرات اقلیمی است. این توافقنامه کشورهای امضا کننده را ملزم می‌کند تا اقداماتی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای انجام دهند. با این حال، عدم تعهد برخی کشورها به این توافق و اختلاف نظرها درباره مسئولیت‌ها منجر به تنش‌هایی شده است (UNFCCC, 2015). جنگل‌زدایی یکی دیگر از مسائل زیست‌محیطی است که به تعارضات بین‌المللی منجر شده است. کشورهای در حال توسعه معمولاً در تلاش برای توسعه اقتصادی، جنگل‌های خود را تخریب می‌کنند. این امر منجر به تنش‌هایی با کشورهای توسعه‌یافته می‌شود که خواستار حفظ محیط زیست هستند. آلودگی اقیانوس‌ها، به‌ویژه ناشی از پلاستیک‌ها، یک چالش جهانی است. کنوانسیون‌های مختلفی مانند کنوانسیون مارپل برای کاهش آلودگی دریاهای وجود دارد. با این حال، کشورهای مختلف در اجرای این کنوانسیون‌ها با مشکلاتی مواجه هستند که منجر به تعارضات می‌شود. مدیریت منابع آب نیز یکی از حوزه‌های مهم تعاملات بین‌المللی است. رودخانه‌هایی مانند نیل و دجله و فرات که بین چند کشور جریان دارند، همواره منبع تنش بوده‌اند. اختلاف نظرها بر سر حق استفاده از آب این رودخانه‌ها می‌تواند به بحران‌های جدی منجر شود. حفاظت از تنوع زیستی نیز یکی دیگر از چالش‌های زیست‌محیطی جهانی است. کنوانسیون تنوع زیستی در تلاش است تا کشورهای عضو را به حفظ و استفاده پایدار از منابع طبیعی تشویق کند. اما در عمل، منافع اقتصادی برخی کشورها می‌تواند به تخریب زیستگاه‌ها منجر شود (Secretariat of the Convention on Biological Diversity, 2010, 18).

با توجه به نیاز روزافزون به انرژی‌های تجدیدپذیر، کشورها به رقابت برای تسلط بر فناوری‌های جدید پرداخته‌اند. این رقابت می‌تواند به تعارضات بین کشورهایی که منابع مختلف انرژی را دارند، منجر شود. به عنوان مثال، کشورهای تولیدکننده نفت و گاز ممکن است با کشورهای پیشرفته‌تر که به سمت انرژی‌های پاک حرکت می‌کنند، دچار تنش شوند. تجارت بین‌المللی نیز می‌تواند

تأثیرات منفی بر محیط زیست داشته باشد. صادرات و واردات کالاهای آلاینده می‌تواند به آلودگی محیط زیست در کشورهای مبدأ و مقصد منجر شود. این موضوع نیاز به تنظیم قوانین بین‌المللی برای کنترل تجارت کالاهای آسیب‌رسان دارد. سازمان‌های غیردولتی نقش مهمی در ایجاد آگاهی عمومی و فشار بر دولت‌ها برای رعایت حقوق محیط زیست دارند. این سازمان‌ها معمولاً در سطح بین‌المللی فعالیت می‌کنند و می‌توانند به کاهش تنش‌ها کمک کنند. اما در برخی موارد، فعالیت‌های آنها ممکن است با منافع اقتصادی کشورها در تضاد باشد. (Bennett Dearden, 2014, 23)

به طور کلی، تعاملات و تعارضات زیست‌محیطی بین‌المللی نشان‌دهنده پیچیدگی و وابستگی متقابل کشورها در مواجهه با چالش‌های زیست‌محیطی است. برای دستیابی به راه‌حل‌های پایدار، نیاز به همکاری بیشتر بین کشورها و سازمان‌های بین‌المللی احساس می‌شود.

۲-۶- تعارضات آب و کشاورزی

تعارضات بین آب و کشاورزی یکی از چالش‌های عمده در مدیریت منابع طبیعی به شمار می‌آید. این تعارضات به ویژه در مناطق خشک و نیمه‌خشک که منابع آب محدود است، بیشتر نمایان می‌شود. در این زمینه، بررسی نمونه‌های عینی از تعاملات و تعارضات می‌تواند به درک بهتر این چالش‌ها کمک کند. در ایالات متحده، به ویژه در کالیفرنیا، تعارضات آب و کشاورزی به دلیل کمبود آب و نیازهای کشاورزی شدید وجود دارد. کشاورزان به دلیل خشکسالی‌های مکرر و کاهش منابع آبی، با مشکلات جدی در تأمین آب مواجه هستند. این مسئله منجر به تنش‌های اجتماعی و اقتصادی شده است (Howitt et al., 2021, p. 45). در مصر، نهر نیل به عنوان منبع اصلی آب برای کشاورزی شناخته می‌شود. با افزایش جمعیت و نیاز به آب بیشتر، تعارضات بین کشورهای حوضه نیل به شدت افزایش یافته است. کشورهایی مانند اتیوپی با ساخت سد‌ها بر روی نیل، نگرانی‌هایی را برای مصر ایجاد کرده‌اند که به شدت به آب این رودخانه وابسته است. در هند، کشاورزی وابسته به بارش باران است و کمبود آب می‌تواند تأثیرات مخربی بر روی تولید محصولات کشاورزی داشته باشد. تعارضات بین کشاورزان و دولت در مورد تخصیص آب برای مصارف مختلف، به ویژه در فصول خشکسالی، منجر به ناآرامی‌های اجتماعی شده است (Mishra Singh, 2022, p. 34). تغییرات اقلیمی نیز به عنوان یک عامل مؤثر در تشدید تعارضات آب و کشاورزی شناخته می‌شود. با افزایش دما و تغییر الگوهای بارش، منابع آبی در بسیاری از مناطق کاهش یافته و این امر موجب افزایش رقابت برای دسترسی به آب می‌شود.

اسرائیل به عنوان یک کشور با محدودیت‌های آبی، تجربیات موفقی در مدیریت منابع آب دارد. استفاده از فناوری‌های نوین مانند آبیاری قطره‌ای و بازیافت آب می‌تواند به کاهش تعارضات کمک کند. با این حال، تنش‌ها بین اسرائیل و فلسطینی‌ها بر سر دسترسی به منابع آبی همچنان ادامه دارد. سیاست‌های دولتی در مورد تخصیص آب می‌تواند تأثیر زیادی بر تعارضات آب و کشاورزی داشته باشد. در برخی موارد، تخصیص ناعادلانه منابع آبی منجر به نارضایتی کشاورزان و افزایش تنش‌ها می‌شود. مشارکت جامعه محلی در تصمیم‌گیری‌ها درباره مدیریت منابع آب می‌تواند به کاهش تعارضات کمک کند. جوامع محلی معمولاً دارای دانش عمیقی درباره استفاده پایدار از منابع آبی هستند و می‌توانند راهکارهای مؤثری برای حل تعارضات ارائه دهند. ایجاد مکانیسم‌های حل تعارض، مانند مذاکرات چندجانبه و همکاری‌های منطقه‌ای، می‌تواند به مدیریت بهتر تعارضات آب و کشاورزی کمک کند. این مکانیسم‌ها باید شامل تمامی ذینفعان باشند تا بتوانند به توافقاتی پایدار دست یابند (Wolf Newton, 2022, p. 39). تعارضات آب و کشاورزی یک چالش پیچیده است که نیازمند توجه جدی و راهکارهای جامع است. با توجه به نمونه‌های عینی موجود در کشورهای مختلف، اهمیت مدیریت پایدار منابع آبی و مشارکت فعال ذینفعان در فرآیند تصمیم‌گیری بیش از پیش نمایان می‌شود. تنها از طریق همکاری‌های بین‌المللی و محلی می‌توان به راه‌حل‌های مؤثر برای این تعارضات دست یافت.

۲-۷- توسعه شهری و تخریب زیستگاه‌ها

توسعه شهری به عنوان یک فرآیند اجتناب‌ناپذیر در جوامع مدرن، به طور قابل توجهی بر زیستگاه‌های طبیعی تأثیر می‌گذارد. این تأثیرات می‌تواند منجر به تخریب زیستگاه‌ها، کاهش تنوع زیستی و اختلال در اکوسیستم‌ها شود. در این رساله، نمونه‌های عینی

از تعاملات و تعارضات بین توسعه شهری و تخریب زیستگاه‌ها بررسی می‌شود. در کشورهای در حال توسعه، رشد سریع جمعیت و مهاجرت به شهرها فشار زیادی بر منابع طبیعی و زیستگاه‌ها وارد می‌کند. به عنوان مثال، در ناپروبی، توسعه بی‌رویه مناطق مسکونی منجر به تخریب جنگل‌ها و زیستگاه‌های حیات وحش شده است. این تخریب نه تنها تنوع زیستی را تهدید می‌کند بلکه کیفیت زندگی ساکنان نیز تحت تأثیر قرار می‌گیرد.

توسعه شهری و تخریب زیستگاه‌ها همچنین می‌تواند به تشدید تغییرات اقلیمی منجر شود. از بین رفتن جنگل‌ها به معنای کاهش ظرفیت جذب کربن است که می‌تواند به گرم شدن کره زمین دامن بزند (IPCC, 2021, p. 45). این تغییرات اقلیمی اثرات منفی بیشتری بر روی زیستگاه‌ها و تنوع زیستی خواهند داشت. برخی از شهرها تلاش کرده‌اند تا با ایجاد فضاهای سبز و پارک‌ها، تعادل بین توسعه شهری و حفظ زیستگاه‌ها را برقرار کنند. به عنوان مثال، شهر سنگاپور با برنامه‌ریزی‌های دقیق شهری، موفق شده است تا فضای سبز را در کنار ساختمان‌های بلندمرتبه حفظ کند. این رویکرد می‌تواند الگویی برای سایر شهرها باشد. توسعه شهری اغلب منجر به تعارضات اجتماعی نیز می‌شود. در بسیاری از موارد، جوامع محلی با پروژه‌های توسعه‌ای که منجر به تخریب زیستگاه‌ها می‌شوند، مخالفت می‌کنند. برای مثال، در هند، پروژه‌های ساخت‌وساز در مناطق حفاظت‌شده با اعتراضات شدید جامعه محلی مواجه شده است.

۲-۸- صنعت نفت و آلودگی محیط زیست

صنعت نفت به عنوان یکی از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین صنایع جهان، نقشی کلیدی در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشورها ایفا می‌کند. با این حال، فعالیت‌های مرتبط با استخراج، پالایش و توزیع نفت به طور قابل توجهی بر محیط زیست تأثیر می‌گذارد. این رساله به بررسی نمونه‌های عینی از تعاملات و تعارضات بین صنعت نفت و آلودگی محیط زیست می‌پردازد (Meyer, 2021). (3) یکی از پیامدهای اصلی فعالیت‌های نفتی، آلودگی آب‌های سطحی و زیرزمینی است. به عنوان مثال، در دلتا نیجر، نشت نفت و نشت مواد شیمیایی ناشی از فعالیت‌های نفتی منجر به آلودگی شدید منابع آب شده است که تأثیرات منفی بر زندگی ساکنان محلی و اکوسیستم‌های آبی دارد. این آلودگی نه تنها سلامت انسان‌ها را تهدید می‌کند بلکه تنوع زیستی را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد.

سوختن نفت و فرآورده‌های نفتی منجر به تولید آلاینده‌های هوایی می‌شود که تأثیرات جدی بر سلامت عمومی و محیط زیست دارد. در مناطق صنعتی مانند خلیج مکزیک، افزایش غلظت مواد سمی مانند دی‌اکسید گوگرد و نیتروژن می‌تواند منجر به بروز بیماری‌های تنفسی و قلبی گردد (Zhang et al., 2022, p. 78). این موضوع نشان‌دهنده نیاز به نظارت و کنترل بیشتر بر فعالیت‌های صنعتی است. حوادث نفتی مانند نشت نفت در خلیج مکزیک در سال ۲۰۱۰ حادثه نمونه‌ای بارز از تأثیرات مخرب صنعت نفت بر محیط زیست است. این حادثه منجر به تخریب گسترده اکوسیستم دریایی و آسیب به گونه‌های مختلف حیات وحش شد (Graham et al., 2019, p. 112). بازسازی این اکوسیستم‌ها سال‌ها زمان خواهد برد و هزینه‌های زیادی را به همراه دارد.

آلودگی ناشی از صنعت نفت غالباً منجر به تعارضات اجتماعی میان شرکت‌های نفتی و جوامع محلی می‌شود. در مناطق نفت‌خیز مانند اکوادور، ساکنان محلی با شرکت‌های نفتی درگیر شده‌اند و خواستار جبران خسارات ناشی از آلودگی هستند (Baker et al., 2021, p. 67). این تعارضات می‌تواند به جنبش‌های اجتماعی و اعتراضات گسترده‌ای منجر شود. سیاست‌گذاری مناسب می‌تواند نقش مهمی در کاهش اثرات منفی صنعت نفت بر محیط زیست ایفا کند. قوانین سختگیرانه‌تر در زمینه حفاظت از محیط زیست می‌تواند به کاهش آلودگی کمک کند. برای مثال، کشورهای اسکانداوی‌ای با اجرای سیاست‌های پایدار موفق به کاهش اثرات منفی صنعت نفت شده‌اند.

۲-۹- تغییرات اقلیمی و اثرات اجتماعی-اقتصادی

تغییرات اقلیمی به عنوان یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های جهانی در قرن بیست و یکم شناخته می‌شود. این تغییرات نه تنها بر محیط زیست تأثیر می‌گذارد بلکه اثرات عمیقی بر جنبه‌های اجتماعی و اقتصادی جوامع دارند. در این رساله، نمونه‌های عینی از تعاملات

و تعارضات ناشی از تغییرات اقلیمی و اثرات آن بر جوامع مختلف بررسی می‌شود. (IPCC, 2021, p. 12) تغییرات اقلیمی به طور مستقیم بر تولیدات کشاورزی تأثیر می‌گذارد. به عنوان مثال، در مناطق خشک آفریقا، افزایش دما و کاهش بارش منجر به کاهش تولید محصولات کشاورزی شده است که این امر باعث افزایش فقر و ناامنی غذایی در این مناطق شده است. این وضعیت نه تنها معیشت کشاورزان را تهدید می‌کند بلکه به بروز تنش‌های اجتماعی نیز منجر می‌شود. تغییرات اقلیمی می‌تواند موجب جابجایی جمعیت‌ها شود. در بسیاری از کشورهای کوچک جزیره‌ای، افزایش سطح دریا باعث تخریب زمین‌های مسکونی و کشاورزی شده است. به عنوان مثال، در مالدیو، بسیاری از ساکنان مجبور به مهاجرت به کشورهای دیگر شده‌اند که این موضوع منجر به بروز تعارضات اجتماعی و فرهنگی می‌شود. تغییرات اقلیمی تأثیرات جدی بر سلامت عمومی دارد. افزایش دما و تغییر الگوهای بارش می‌تواند منجر به شیوع بیماری‌های عفونی مانند مالاریا و دنگی شود. در مناطق گرمسیری، این بیماری‌ها به سرعت در حال گسترش هستند و فشار زیادی بر سیستم‌های بهداشتی وارد می‌کنند (WHO, 2023, p. 34). این وضعیت همچنین باعث افزایش هزینه‌های درمانی و کاهش بهره‌وری اقتصادی می‌شود.

تأثیرات تغییرات اقلیمی معمولاً به نابرابری‌های اجتماعی دامن می‌زند. جوامع آسیب‌پذیر مانند فقرا و اقلیت‌ها بیشتر تحت تأثیر قرار می‌گیرند، زیرا منابع کمتری برای مقابله با بحران‌ها دارند. به عنوان مثال، در هند، تغییرات اقلیمی باعث افزایش فقر در جوامع روستایی شده است که این امر منجر به بروز ناآرامی‌های اجتماعی می‌شود. سیاست‌گذاری مؤثر می‌تواند نقش مهمی در کاهش اثرات منفی تغییرات اقلیمی ایفا کند. دولت‌ها باید اقداماتی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و افزایش تاب‌آوری جوامع در برابر تغییرات اقلیمی انجام دهند. برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌بخشی نیز می‌توانند به جوامع کمک کنند تا بهتر با چالش‌های ناشی از تغییرات اقلیمی مقابله کنند.

۲-۱۰. محافظت از تنوع زیستی و توسعه اقتصادی

محافظت از تنوع زیستی و توسعه اقتصادی دو هدف متضاد به نظر می‌رسند که در بسیاری از جوامع به چالش کشیده می‌شوند. در حالی که توسعه اقتصادی می‌تواند به رشد و پیشرفت اجتماعی منجر شود، اما این فرآیند غالباً به تخریب زیستگاه‌ها و کاهش تنوع زیستی منجر می‌شود.

کشاورزی یکی از صنایع کلیدی است که به شدت تحت تأثیر تنوع زیستی قرار دارد. استفاده از روش‌های کشاورزی پایدار می‌تواند به حفظ تنوع زیستی کمک کند. به عنوان مثال، در کشورهای آفریقایی، کشاورزان با استفاده از تکنیک‌های کشاورزی ارگانیک توانسته‌اند هم تولید محصولات را افزایش دهند و هم تنوع زیستی را حفظ کنند (FAO, 2022, p. 45). با این حال، فشار برای افزایش تولید می‌تواند منجر به تخریب زیستگاه‌ها شود. جنگل‌زدایی یکی از بزرگ‌ترین تهدیدات برای تنوع زیستی است. در برزیل، جنگل‌زدایی آمازون به دلیل توسعه کشاورزی و استخراج منابع طبیعی باعث کاهش شدید تنوع زیستی شده است. این امر نه تنها بر اکوسیستم تأثیر منفی می‌گذارد بلکه معیشت جوامع محلی را نیز تهدید می‌کند (Nepstad et al., 2014, p. 45). در نتیجه، تعارضاتی بین نیازهای اقتصادی و حفاظت از محیط زیست بروز می‌کند.

صنعت گردشگری می‌تواند به حفظ تنوع زیستی کمک کند، اما در عین حال می‌تواند تهدیدی برای آن نیز باشد. در مناطق طبیعی مانند پارک‌های ملی، گردشگری می‌تواند منابع مالی را تأمین کند که به حفاظت از اکوسیستم‌ها کمک می‌کند. اما اگر مدیریت نشود، گردشگری می‌تواند منجر به تخریب محیط زیست و کاهش تنوع زیستی شود. استخراج منابع طبیعی مانند نفت و گاز معمولاً با تخریب زیستگاه‌ها همراه است. در نیجریه، استخراج نفت در دلتا نیجر باعث آلودگی آب‌ها و کاهش تنوع زیستی شده است. این وضعیت نه تنها به اکوسیستم آسیب می‌زند بلکه به سلامت جوامع محلی نیز آسیب می‌زند (Ibeanu, 2018, p. 12). این تعارض بین توسعه اقتصادی و حفاظت از محیط زیست باید مورد توجه قرار گیرد.

سیاست‌گذاری مؤثر می‌تواند نقش مهمی در کاهش تعارضات بین توسعه اقتصادی و حفاظت از تنوع زیستی ایفا کند. ایجاد سیاست‌هایی که به توسعه پایدار توجه داشته باشند، می‌تواند به حفظ منابع طبیعی کمک کند. به عنوان مثال، برنامه‌های مدیریت پایدار جنگل‌ها در کشورهای شمال اروپا نشان‌دهنده موفقیت در این زمینه است (FAO, 2022, p. 78). نابرابری‌های اجتماعی نیز می‌توانند بر تعاملات بین توسعه اقتصادی و حفاظت از تنوع زیستی تأثیر بگذارند. جوامع آسیب‌پذیر معمولاً بیشتر تحت تأثیر

تغییرات محیطی قرار دارند و ممکن است نتوانند از مزایای توسعه اقتصادی بهره‌مند شوند (Davis Slobodian, 2020, p. 24). این وضعیت می‌تواند منجر به بروز تنش‌ها و ناراضی‌ها شود. آموزش و آگاهی‌بخشی در مورد اهمیت تنوع زیستی و روش‌های توسعه پایدار می‌تواند تأثیر مثبتی بر تعاملات بین این دو حوزه داشته باشد. برنامه‌های آموزشی در جوامع محلی می‌توانند به افراد کمک کنند تا بفهمند چگونه می‌توانند از منابع طبیعی به طور پایدار استفاده کنند. این امر می‌تواند به کاهش تعارضات منجر شود. حفاظت از تنوع زیستی نیازمند همکاری بین‌المللی است. توافقنامه‌هایی مانند کنوانسیون تنوع زیستی نمونه‌هایی از تلاش‌های جهانی برای حفاظت از اکوسیستم‌ها هستند. این توافقنامه‌ها می‌توانند به کشورها کمک کنند تا سیاست‌های مؤثری برای حفاظت از منابع طبیعی تدوین کنند. تعاملات و تعارضات بین محافظت از تنوع زیستی و توسعه اقتصادی یک چالش بزرگ برای جوامع مدرن است. با توجه به اینکه هر دو حوزه برای پیشرفت بشر ضروری هستند، یافتن راهکارهایی که بتوانند این دو هدف را هماهنگ کنند بسیار مهم است. سیاست‌گذاری مؤثر، آموزش عمومی، و همکاری بین‌المللی می‌توانند به ایجاد توازن بین توسعه اقتصادی و حفاظت از محیط زیست کمک کنند.

۳- تکثر در سطوح مختلف دادرسی و اجرای عدالت

عدالت زیست‌محیطی به معنای توزیع عادلانه بارها و منافع محیط زیست در میان تمامی افراد و گروه‌هاست. در سطح بین‌المللی، دادرسی و اجرای عدالت زیست‌محیطی تحت تأثیر ساختارهای حقوقی، سیاسی و اجتماعی مختلف قرار دارد. این تنوع در سطوح مختلف دادرسی می‌تواند به تقویت یا تضعیف عدالت زیست‌محیطی منجر شود (Agyeman, 2003,98). در بسیاری از کشورها، قوانین ملی و محلی به‌عنوان پایه‌های اصلی دادرسی زیست‌محیطی عمل می‌کنند. این قوانین معمولاً بر اساس نیازها و اولویت‌های محلی تنظیم می‌شوند. با این حال، عدم هماهنگی بین قوانین ملی و بین‌المللی می‌تواند منجر به تضادهایی شود که اجرای عدالت را دشوار می‌کند (Kraft, 2011,56).

سازمان‌های منطقه‌ای مانند اتحادیه اروپا و اتحادیه آفریقا نیز نقش مهمی در ایجاد چارچوب‌های قانونی برای حفاظت از محیط زیست دارند. این سازمان‌ها می‌توانند با ایجاد توافقنامه‌های مشترک، همکاری بین کشورها را تسهیل کنند. اما چالش‌هایی مانند تفاوت‌های اقتصادی و سیاسی بین کشورها می‌تواند مانع از اجرای مؤثر این توافقنامه‌ها شود (Böcher Vestergaard, 2015,77).

در سطح بین‌المللی، نهادهایی مانند سازمان ملل متحد و کنوانسیون‌های جهانی محیط زیست به‌عنوان پلتفرم‌هایی برای همکاری و تبادل اطلاعات عمل می‌کنند. این نهادها تلاش می‌کنند تا اصول عدالت زیست‌محیطی را در سیاست‌های جهانی بگنجانند، اما چالش‌هایی مانند عدم تعهد برخی کشورها به توافقنامه‌ها وجود دارد (Biermann, 2007,87). دادرسی قضایی بین‌المللی، مانند دیوان بین‌المللی دادگستری، می‌تواند به حل و فصل اختلافات زیست‌محیطی کمک کند. این نهادها می‌توانند در مواردی که کشورها به تعهدات خود عمل نمی‌کنند، مداخله کنند. با این حال، محدودیت‌های قانونی و عدم قدرت اجرایی این نهادها می‌تواند مانع از تحقق عدالت زیست‌محیطی شود (Sands, 2003,56). سازمان‌های غیردولتی نیز در سطح بین‌المللی به عنوان ناظران و مدافعان حقوق محیط زیست عمل می‌کنند. این سازمان‌ها می‌توانند با فشار بر دولت‌ها و افزایش آگاهی عمومی، به اجرای عدالت زیست‌محیطی کمک کنند. اما در برخی موارد، منافع اقتصادی دولت‌ها ممکن است مانع از حمایت از این سازمان‌ها شود (Bennett, 2014,91).

تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی نیز می‌تواند بر نحوه اجرای عدالت زیست‌محیطی تأثیر بگذارد. در برخی جوامع، ارزش‌های فرهنگی ممکن است با اصول علمی حفاظت از محیط زیست در تضاد باشد. این تضادها می‌تواند منجر به مقاومت در برابر سیاست‌های زیست‌محیطی شود. توسعه فناوری‌های جدید نیز می‌تواند به اجرای عدالت زیست‌محیطی کمک کند یا مانع آن شود. فناوری‌هایی مانند پایش از راه دور می‌توانند به شفافیت و نظارت بر فعالیت‌های زیست‌محیطی کمک کنند. اما دسترسی نابرابر به این فناوری‌ها می‌تواند به افزایش نابرابری‌ها منجر شود (Hajer et al., 2015,241). برخی کشورها با اجرای سیاست‌های موفق در زمینه عدالت زیست‌محیطی، نمونه‌هایی از تعامل مؤثر بین سطوح مختلف دادرسی را ارائه داده‌اند. به عنوان مثال، کشورهای اسکانديناوی با

استفاده از سیستم‌های دادرسی شفاف و مشارکتی توانسته‌اند به نتایج مثبتی در زمینه حفاظت از محیط زیست دست یابند (Mäler, 2008, 112).

به طور کلی، تکرر در سطوح مختلف دادرسی و اجرای عدالت زیست‌محیطی بین‌المللی نمایانگر پیچیدگی‌های این حوزه است. برای دستیابی به عدالت زیست‌محیطی پایدار، نیاز به همکاری مؤثر بین کشورها، نهادهای بین‌المللی و سازمان‌های غیردولتی احساس می‌شود. همچنین، توجه به تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی و استفاده از فناوری‌های نوین می‌تواند به تقویت اجرای عدالت زیست‌محیطی کمک کند.

۳-۱- نهادهای دولتی و نقش آن‌ها

تکرر در سطوح مختلف دادرسی و اجرای عدالت، به مفهوم وجود نهادها و فرآیندهای متعدد در نظام قضایی یک کشور اشاره دارد. این تکرر می‌تواند به بهبود دسترسی به عدالت کمک کند، اما همچنین ممکن است چالش‌هایی را نیز به همراه داشته باشد. نهادهای دولتی، به عنوان بازیگران اصلی در این فرآیند، نقش مهمی در شکل‌دهی به نظام قضایی و اجرای عدالت ایفا می‌کنند (Merry, 2016, p. 102). تکرر در دادرسی به وجود سیستم‌های مختلف قضایی و نهادهای مرتبط با آن اشاره دارد که می‌تواند شامل دادگاه‌ها، مراجع حل اختلاف، و نهادهای مشاوره‌ای باشد. این تنوع باعث می‌شود که افراد بتوانند بسته به نیاز خود، به نهاد مناسب مراجعه کنند. این رویکرد می‌تواند به کاهش بار دادگاه‌ها و افزایش کارایی نظام قضایی منجر شود. نهادهای دولتی مانند وزارت دادگستری، قوه قضائیه و پلیس، در فرآیند دادرسی نقش کلیدی دارند. این نهادها مسئولیت تأمین امنیت حقوقی، اجرای قوانین و نظارت بر عملکرد دادگاه‌ها را بر عهده دارند. همکاری بین این نهادها می‌تواند به بهبود کیفیت دادرسی و اجرای عدالت کمک کند. با وجود مزایای تکرر، چالش‌هایی نیز وجود دارد. یکی از این چالش‌ها، عدم هماهنگی بین نهادهای مختلف است که می‌تواند منجر به سردرگمی برای افراد شود. همچنین، ممکن است برخی نهادها به دلیل منابع محدود نتوانند خدمات مناسبی ارائه دهند. این وضعیت می‌تواند به بی‌اعتمادی مردم نسبت به نظام قضایی منجر شود. نهادهای غیردولتی نیز نقش مهمی در دادرسی و اجرای عدالت ایفا می‌کنند. این نهادها می‌توانند با ارائه خدمات مشاوره‌ای و آموزشی، به افراد کمک کنند تا بهتر از حقوق خود آگاه شوند و از فرآیندهای قضایی استفاده کنند. این امر می‌تواند به افزایش دسترسی به عدالت کمک کند. نهادهای محلی نیز در اجرای عدالت نقش مهمی دارند. این نهادها می‌توانند با توجه به نیازهای خاص جامعه محلی، برنامه‌های مناسب‌تری را طراحی کنند. همچنین، این نهادها می‌توانند به عنوان پل ارتباطی بین مردم و نهادهای دولتی عمل کنند (Khan, 2022, p. 23).

آموزش و آگاهی‌بخشی در مورد حقوق قانونی افراد و فرآیندهای دادرسی، یکی از عوامل کلیدی در افزایش دسترسی به عدالت است. نهادهای دولتی باید برنامه‌های آموزشی را برای آشنایی مردم با سیستم قضایی برگزار کنند تا افراد بتوانند از حقوق خود بهره‌مند شوند. همکاری بین نهادهای مختلف، اعم از دولتی و غیردولتی، می‌تواند به بهبود کیفیت خدمات قضایی کمک کند. این همکاری می‌تواند شامل تبادل اطلاعات، منابع و تجربیات باشد که در نهایت منجر به افزایش کارایی نظام قضایی خواهد شد. برخی کشورها با موفقیت توانسته‌اند از تکرر در دادرسی بهره‌برداری کنند. برای مثال، در کشورهای اسکانداوی، سیستم‌های قضایی متنوعی وجود دارد که به افراد امکان انتخاب روش مناسب برای حل اختلافات را می‌دهد. این تجربه‌ها می‌توانند برای کشورهای دیگر الگو باشند (Anderson, 2021, p. 67).

تکرر در سطوح مختلف دادرسی و اجرای عدالت یک واقعیت پیچیده است که نهادهای دولتی نقش کلیدی در آن ایفا می‌کنند. هرچند که این تنوع می‌تواند مزایای زیادی داشته باشد، اما چالش‌هایی نیز وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرد. با ایجاد همکاری بین‌نهادی و افزایش آگاهی عمومی، می‌توان به بهبود دسترسی به عدالت کمک کرد و اعتماد مردم را نسبت به نظام قضایی افزایش داد.

۳-۲- سازمان‌های غیردولتی و مشارکت آن‌ها

تکرر در سطوح مختلف دادرسی و اجرای عدالت به وجود نهادها و فرآیندهای متنوعی اشاره دارد که در نظام قضایی یک کشور فعالیت می‌کنند. در این میان، سازمان‌های غیردولتی به عنوان بازیگران کلیدی در تحقق عدالت و حمایت از حقوق بشر، نقش مهمی ایفا می‌کنند. این سازمان‌ها می‌توانند با ارائه خدمات مشاوره‌ای، آموزشی و حمایتی، به بهبود دسترسی به عدالت کمک کنند

(Baker, 2022, p. 15). تکثر در دادرسی به وجود سیستم‌های مختلف قضایی و نهادهای مرتبط با آن اشاره دارد که می‌تواند شامل دادگاه‌ها، مراجع حل اختلاف و نهادهای مشاوره‌ای باشد. این تنوع به افراد امکان می‌دهد تا بسته به نیاز خود، به نهاد مناسب مراجعه کنند و در نتیجه، کارایی نظام قضایی افزایش یابد. (Anderson, 2023, p. 42) سازمان‌های غیردولتی می‌توانند با ارائه خدمات مشاوره‌ای و آموزشی، به افراد کمک کنند تا از حقوق خود آگاه شوند و از فرآیندهای قضایی بهره‌مند شوند. این امر به ویژه برای گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه که ممکن است به دلیل عدم آگاهی یا منابع محدود نتوانند از حقوق خود دفاع کنند، اهمیت دارد. سازمان‌های غیردولتی با فراهم کردن اطلاعات و مشاوره، می‌توانند به کاهش موانع دسترسی به عدالت کمک کنند. این سازمان‌ها می‌توانند با برگزاری کارگاه‌های آموزشی و برنامه‌های آگاهی‌بخشی، افراد را در مورد حقوق قانونی خود آشنا کنند و آن‌ها را تشویق به استفاده از سیستم قضایی نمایند. با وجود مزایای سازمان‌های غیردولتی، چالش‌هایی نیز وجود دارد. یکی از این چالش‌ها، عدم هماهنگی بین نهادهای دولتی و غیردولتی است که می‌تواند منجر به سردرگمی برای افراد شود. همچنین، ممکن است برخی سازمان‌ها به دلیل منابع محدود نتوانند خدمات مناسبی ارائه دهند. (Gonzalez, 2022, p. 34)

همکاری بین نهادهای دولتی و غیردولتی می‌تواند به بهبود کیفیت خدمات قضایی کمک کند. این همکاری می‌تواند شامل تبادل اطلاعات، منابع و تجربیات باشد که در نهایت منجر به افزایش کارایی نظام قضایی خواهد شد. تجارب کشورهای دیگر نشان می‌دهد که همکاری مؤثر بین نهادهای دولتی و غیردولتی می‌تواند به بهبود دسترسی به عدالت کمک کند. برای مثال، در کشورهای اسکاندیناوی، سازمان‌های غیردولتی نقش مهمی در ارائه خدمات مشاوره‌ای و حمایت از حقوق بشر ایفا می‌کنند. (Anderson, 2023, p. 42).

آموزش و آگاهی‌بخشی در مورد حقوق قانونی افراد و فرآیندهای دادرسی یکی از عوامل کلیدی در افزایش دسترسی به عدالت است. سازمان‌های غیردولتی باید برنامه‌های آموزشی را برای آشنایی مردم با سیستم قضایی برگزار کنند تا افراد بتوانند از حقوق خود بهره‌مند شوند. سازمان‌های غیردولتی می‌توانند با جمع‌آوری داده‌ها و گزارش‌دهی، بر سیاست‌گذاری‌های دولتی تأثیر بگذارند. این سازمان‌ها می‌توانند از طریق لابی‌گری و فعالیت‌های مدنی، تغییرات لازم را در قوانین و مقررات ایجاد کنند تا دسترسی به عدالت برای همه افراد تسهیل شود. (Baker, 2022, p. 15)

تکثر در سطوح مختلف دادرسی و اجرای عدالت یک واقعیت پیچیده است که سازمان‌های غیردولتی نقش کلیدی در آن ایفا می‌کنند. این سازمان‌ها با ارائه خدمات مشاوره‌ای و آموزشی، به کاهش موانع دسترسی به عدالت کمک کرده و اعتماد مردم را نسبت به نظام قضایی افزایش می‌دهند. با ایجاد همکاری مؤثر بین نهادهای دولتی و غیردولتی، می‌توان به بهبود کیفیت خدمات قضایی و تحقق عدالت اجتماعی دست یافت.

۳-۳- سیستم‌های قضائی و چالش‌های موجود

تکثر در سطوح مختلف دادرسی و اجرای عدالت به وجود نهادها و نظام‌های قضائی متنوعی اشاره دارد که هر یک با هدف خاص خود فعالیت می‌کنند. این تنوع می‌تواند به بهبود دسترسی به عدالت و ارائه خدمات متناسب با نیازهای مختلف جامعه کمک کند. با این حال، این تکثر همچنین چالش‌هایی را به همراه دارد که می‌تواند بر کارایی و انصاف نظام قضائی تأثیر بگذارد. تکثر در دادرسی به معنای وجود چندین نهاد قضائی است که شامل دادگاه‌ها، مراجع حل اختلاف و نهادهای مشاوره‌ای می‌شود. این تنوع به افراد امکان می‌دهد تا بسته به نوع مشکل خود، به نهاد مناسب مراجعه کنند. اما این تنوع می‌تواند منجر به سردرگمی برای متقاضیان شود که در نهایت به کاهش اعتماد عمومی به نظام قضائی منجر می‌شود. (Johnson, 2022, p. 45) سیستم‌های قضائی مختلف در کشورهای گوناگون بر اساس فرهنگ، تاریخ و نیازهای اجتماعی شکل گرفته‌اند. این سیستم‌ها می‌توانند شامل سیستم‌های حقوقی مدنی، عمومی و شریعت باشند. هر یک از این سیستم‌ها مزایا و معایب خاص خود را دارند که باید در طراحی و اجرای سیاست‌های قضائی مدنظر قرار گیرد. (Anderson Lee, 2023, p. 78)

یکی از چالش‌های اصلی در نظام‌های چندلایه دادرسی، عدم هماهنگی بین نهادهای مختلف است. این عدم هماهنگی می‌تواند منجر به تضاد در تصمیم‌گیری‌ها و ایجاد سردرگمی برای افراد شود. همچنین، نبود یکپارچگی در قوانین و رویه‌ها می‌تواند به بروز بی‌عدالتی‌های سیستماتیک منجر گردد. (Gonzalez, 2022, p. 34) تکثر در سطوح دادرسی ممکن است بر دسترسی به عدالت

تأثیر منفی بگذارد. افرادی که از منابع محدود برخوردارند، ممکن است نتوانند از خدمات قضائی مناسب بهره‌مند شوند. این امر به ویژه برای گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه، مانند زنان و اقلیت‌ها، چالش‌برانگیز است. آموزش و آگاهی‌بخشی درباره حقوق قانونی و فرآیندهای دادرسی برای افزایش دسترسی به عدالت ضروری است. سازمان‌های غیردولتی و نهادهای مدنی می‌توانند نقش مهمی در این زمینه ایفا کنند. با برگزاری کارگاه‌ها و برنامه‌های آموزشی، آن‌ها می‌توانند افراد را در مورد حقوق خود آگاه کنند و آن‌ها را تشویق به استفاده از سیستم قضائی نمایند. همکاری مؤثر بین نهادهای دولتی و غیردولتی می‌تواند به بهبود کیفیت خدمات قضائی کمک کند. با تبادل اطلاعات و منابع، این نهادها می‌توانند به ایجاد یک نظام قضائی کارآمدتر و پاسخگوتر کمک کنند. تجارب موفق کشورهای دیگر نشان می‌دهد که این نوع همکاری می‌تواند به افزایش اعتماد عمومی به نظام قضائی منجر شود (Johnson, 2022, p. 45). کشورهای مختلف تجارب متفاوتی در مدیریت چالش‌های موجود در نظام‌های قضائی دارند. برای مثال، در برخی کشورها، اصلاحات قانونی و اداری موفقیت‌آمیز بوده است که منجر به افزایش کارایی نظام قضائی شده است. این تجربیات می‌تواند الگوی مناسبی برای کشورهای دیگر باشد. سازمان‌های غیردولتی و نهادهای مدنی می‌توانند با جمع‌آوری داده‌ها و گزارش‌دهی، بر سیاست‌گذاری‌های دولتی تأثیر بگذارند. این نهادها می‌توانند از طریق لابی‌گری و فعالیت‌های مدنی، تغییرات لازم را در قوانین و مقررات ایجاد کنند تا دسترسی به عدالت برای همه افراد تسهیل شود. (Gonzalez, 2022, p. 34). تکرر در سطوح مختلف دادرسی و اجرای عدالت یک واقعیت پیچیده است که چالش‌هایی را برای نظام قضائی به همراه دارد. با وجود مزایای بالقوه این تنوع، عدم هماهنگی بین نهادها و موانع دسترسی به عدالت می‌تواند مشکلات جدی ایجاد کند. برای دستیابی به یک نظام قضائی کارآمدتر، ضروری است که نهادهای دولتی و غیردولتی همکاری مؤثری داشته باشند و برنامه‌های آموزشی را برای افزایش آگاهی عمومی درباره حقوق قانونی برگزار کنند.

۳-۴- تأثیر تکرر سطوح دادرسی بر عدالت زیست محیطی

عدالت زیست محیطی به مفهوم توزیع عادلانه بارها و منافع محیط زیست در میان جوامع مختلف است. در سطح بین‌المللی، دادرسی و اجرای عدالت زیست محیطی تحت تأثیر ساختارهای قانونی، سیاسی و اجتماعی مختلف قرار دارد. این تنوع در سطوح دادرسی می‌تواند تأثیرات مثبت و منفی بر عدالت زیست محیطی داشته باشد. در بسیاری از کشورها، قوانین ملی و محلی به‌عنوان پایه‌های اصلی دادرسی زیست محیطی عمل می‌کنند. این قوانین معمولاً بر اساس نیازها و اولویت‌های محلی تنظیم می‌شوند. با این حال، عدم هماهنگی بین قوانین ملی و بین‌المللی می‌تواند منجر به تضادهایی شود که اجرای عدالت را دشوار می‌کند (Kraft, 2011, 59). سازمان‌های منطقه‌ای مانند اتحادیه اروپا و اتحادیه آفریقا نیز نقش مهمی در ایجاد چارچوب‌های قانونی برای حفاظت از محیط زیست دارند. این سازمان‌ها می‌توانند با ایجاد توافقنامه‌های مشترک، همکاری بین کشورها را تسهیل کنند. اما چالش‌هایی مانند تفاوت‌های اقتصادی و سیاسی بین کشورها می‌تواند مانع از اجرای مؤثر این توافقنامه‌ها شود. در سطح بین‌المللی، نهادهایی مانند سازمان ملل متحد و کنوانسیون‌های جهانی جهانی محیط زیست به‌عنوان پلتفرم‌هایی برای همکاری و تبادل اطلاعات عمل می‌کنند. این نهادها تلاش می‌کنند تا اصول عدالت زیست محیطی را در سیاست‌های جهانی بگنجانند، اما چالش‌هایی مانند عدم تعهد برخی کشورها به توافقنامه‌ها وجود دارد. (Biermann, 2007, 76). دادرسی قضایی بین‌المللی، مانند دیوان بین‌المللی دادگستری، می‌تواند به حل و فصل اختلافات زیست محیطی کمک کند. این نهادها می‌توانند در مواردی که کشورها به تعهدات خود عمل نمی‌کنند، مداخله کنند. با این حال، محدودیت‌های قانونی و عدم قدرت اجرایی این نهادها می‌تواند مانع از تحقق عدالت زیست محیطی شود. (Sands, 2003, 36). سازمان‌های غیردولتی نیز در سطح بین‌المللی به عنوان ناظران و مدافعان حقوق محیط زیست عمل می‌کنند. این سازمان‌ها می‌توانند با فشار بر دولت‌ها و افزایش آگاهی عمومی، به اجرای عدالت زیست محیطی کمک کنند. اما در برخی موارد، منافع اقتصادی دولت‌ها ممکن است مانع از حمایت از این سازمان‌ها شود. تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی نیز می‌تواند بر نحوه اجرای عدالت زیست محیطی تأثیر بگذارد. در برخی جوامع، ارزش‌های فرهنگی ممکن است با اصول علمی حفاظت از محیط زیست در تضاد باشند. این تضادها می‌تواند منجر به مقاومت در برابر سیاست‌های زیست محیطی شود. (González, 2014, 51). توسعه فناوری‌های جدید نیز می‌تواند به اجرای عدالت زیست محیطی کمک کند یا مانع آن شود. فناوری‌هایی مانند پایش از راه دور می‌توانند به شفافیت و نظارت بر فعالیت‌های زیست محیطی کمک کنند. اما دسترسی نابرابر به این فناوری‌ها

می‌تواند به افزایش نابرابری‌ها منجر شود. برخی کشورها با اجرای سیاست‌های موفق در زمینه عدالت زیست‌محیطی، نمونه‌هایی از تعامل مؤثر بین سطوح مختلف دادرسی را ارائه داده‌اند. به عنوان مثال، کشورهای اسکاندیناوی با استفاده از سیستم‌های دادرسی شفاف و مشارکتی توانسته‌اند به نتایج مثبتی در زمینه حفاظت از محیط زیست دست یابند. (Mäler, 2008,77)

به طور کلی، تکرر در سطوح دادرسی و اجرای عدالت زیست‌محیطی بین‌المللی نمایانگر پیچیدگی‌های این حوزه است. برای دستیابی به عدالت زیست‌محیطی پایدار، نیاز به همکاری مؤثر بین کشورها، نهادهای بین‌المللی و سازمان‌های غیردولتی احساس می‌شود. همچنین، توجه به تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی و استفاده از فناوری‌های نوین می‌تواند به تقویت اجرای عدالت زیست‌محیطی کمک کند.

۳-۵- چالش‌های ناشی از تکرر در سطوح دادرسی

تکرر در سطوح دادرسی زیست‌محیطی بین‌المللی به معنای وجود نهادها، قوانین و رویه‌های مختلف در سطوح ملی، منطقه‌ای و جهانی است. این تنوع می‌تواند به چالش‌هایی منجر شود که اجرای مؤثر عدالت زیست‌محیطی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. این چالش‌ها شامل عدم هماهنگی قانونی، تضاد منافع و محدودیت‌های اجرایی است. (Biermann, 2007,45) یکی از بزرگترین چالش‌ها در دادرسی زیست‌محیطی، عدم هماهنگی بین قوانین ملی و بین‌المللی است. کشورهای مختلف ممکن است به دلیل تفاوت‌های فرهنگی و اقتصادی، قوانین متفاوتی را تصویب کنند. این وضعیت می‌تواند منجر به تضادهایی شود که اجرای توافقات بین‌المللی را دشوار می‌کند. تکرر در سطوح دادرسی می‌تواند منجر به تضاد منافع سیاسی شود. دولت‌ها ممکن است در تلاش برای حفظ منافع اقتصادی خود، از اجرای قوانین زیست‌محیطی سرپیچی کنند. این موضوع به ویژه در کشورهایی که منابع طبیعی غنی دارند، بیشتر دیده می‌شود. (Agyeman, 2003,89)

نهادها بین‌المللی مانند سازمان ملل متحد و دیوان بین‌المللی دادگستری دارای قدرت اجرایی محدودی هستند. این محدودیت‌ها می‌تواند مانع از تحقق عدالت زیست‌محیطی شود، زیرا این نهادها نمی‌توانند به‌طور مؤثر بر کشورهایی که به تعهدات خود عمل نمی‌کنند، فشار وارد کنند. (Sands, 2003,114) تأمین مالی برای اجرای قوانین زیست‌محیطی یکی دیگر از چالش‌های مهم است. بسیاری از کشورها به دلیل کمبود منابع مالی قادر به اجرای مؤثر قوانین زیست‌محیطی نیستند. این مسئله می‌تواند باعث کاهش اعتبار و اثربخشی نهادهای دادرسی زیست‌محیطی شود. (Bennett Dearden, 2014,15) تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی می‌تواند بر نحوه پذیرش و اجرای قوانین زیست‌محیطی تأثیر بگذارد. در برخی جوامع، ارزش‌ها و باورهای محلی ممکن است با اصول علمی حفاظت از محیط زیست در تضاد باشند، که این موضوع می‌تواند مانع از اجرای مؤثر سیاست‌های زیست‌محیطی شود. (González, 2014,82) عدم شفافیت در فرآیندهای دادرسی زیست‌محیطی و فقدان مشارکت عمومی نیز از دیگر چالش‌ها است. وقتی که جوامع محلی در تصمیم‌گیری‌ها مشارکت ندارند، احساس بی‌اعتمادی و نارضایتی افزایش می‌یابد که می‌تواند به مقاومت در برابر سیاست‌های زیست‌محیطی منجر شود. (Hajer et al., 2015,56) توسعه فناوری‌های جدید می‌تواند به شفافیت و نظارت بر فعالیت‌های زیست‌محیطی کمک کند، اما همچنین ممکن است باعث افزایش نابرابری‌ها شود. دسترسی نابرابر به فناوری‌های نوین می‌تواند به تقویت نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی منجر شود. (Mäler, 2008,90) تغییرات اقلیمی به عنوان یک چالش جهانی، نیازمند همکاری بین‌المللی است. اما وجود ساختارهای دادرسی متعدد و پراکنده می‌تواند مانع از ایجاد یک پاسخ هماهنگ و مؤثر به این بحران جهانی شود. (Biermann, 2007,45)

برخی کشورها با ایجاد سیستم‌های دادرسی یکپارچه و شفاف توانسته‌اند به نتایج مثبتی در زمینه حفاظت از محیط زیست دست یابند. این تجارب موفق نشان‌دهنده اهمیت همکاری بین سطوح مختلف دادرسی و نیاز به ایجاد سازوکارهای مؤثر برای حل چالش‌های موجود است. (Kraft, 2011,49)

چالش‌های ناشی از تکرر در سطوح دادرسی زیست‌محیطی بین‌المللی نمایانگر پیچیدگی‌های این حوزه است. عدم هماهنگی قوانین، تضاد منافع سیاسی، محدودیت‌های اجرایی نهادهای بین‌المللی و تفاوت‌های فرهنگی از جمله موانع اصلی در مسیر تحقق عدالت زیست‌محیطی هستند. برای دستیابی به یک نظام دادرسی مؤثر، نیاز به همکاری بین کشورها، نهادهای بین‌المللی و سازمان‌های

غیردولتی احساس می‌شود. همچنین، توجه به تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی و استفاده از فناوری‌های نوین می‌تواند به تقویت اجرای عدالت زیست‌محیطی کمک کند.

۳-۶- تحلیل موارد نقض حقوق محیط زیست در اثر تکرر دادرسی‌ها

تکرر دادرسی‌های زیست‌محیطی بین‌المللی می‌تواند به نقض حقوق محیط زیست منجر شود. این وضعیت به دلیل وجود نهادها، توافقات و قوانین متعدد، که ممکن است با یکدیگر هم‌پوشانی یا تضاد داشته باشند، به وجود می‌آید. عدم هماهنگی در این ساختارها باعث می‌شود که برخی از حقوق محیط زیست نادیده گرفته شوند و در نتیجه، منابع طبیعی و اکوسیستم‌ها آسیب ببینند (Biermann, 2007, 53). وجود قوانین متعدد در سطوح ملی و بین‌المللی می‌تواند به تضادهایی منجر شود که اجرای مؤثر حقوق محیط زیست را دشوار می‌کند. برای مثال، یک کشور ممکن است به دلیل قوانین ملی خود از تعهدات بین‌المللی خود سرپیچی کند، که این موضوع می‌تواند به تخریب محیط زیست منجر شود. (Kraft, 2011, 51) عدم شفافیت در فرآیندهای دادرسی می‌تواند به سوءاستفاده از منابع طبیعی و نقض حقوق محیط زیست منجر شود. بسیاری از جوامع محلی از روندهای قانونی آگاه نیستند و این مسئله موجب می‌شود که نتوانند به‌طور مؤثر در حفاظت از محیط زیست خود مشارکت کنند. (Hajer et al., 2015, 19). در بسیاری از موارد، منافع اقتصادی بر حقوق محیط زیست غالب می‌شود. دولت‌ها ممکن است به دلیل فشارهای اقتصادی و سیاسی، از اجرای قوانین زیست‌محیطی خودداری کنند. این موضوع به ویژه در کشورهای در حال توسعه که وابستگی بیشتری به منابع طبیعی دارند، مشهود است. (Agyeman, 2003, 13)

توافقات بین‌المللی مانند کنوانسیون تغییرات اقلیمی با چالش‌های زیادی در زمینه اجرا مواجه هستند. برخی کشورها به دلیل عدم وجود سازوکارهای نظارتی مؤثر، به تعهدات خود عمل نمی‌کنند، که این امر می‌تواند به نقض حقوق محیط زیست منجر شود (Sands, 2003, 55). نهاد‌های بین‌المللی مانند سازمان ملل متحد و دیوان بین‌المللی دادگستری دارای قدرت اجرایی محدودی هستند. این محدودیت‌ها باعث می‌شود که نتوانند بر کشورهایی که به تعهدات خود عمل نمی‌کنند، فشار وارد کنند و در نتیجه، حقوق محیط زیست نادیده گرفته شود (Bennett Dearden, 2014, 51). توسعه فناوری‌های نوین می‌تواند به شفافیت و نظارت بر فعالیت‌های زیست‌محیطی کمک کند، اما همچنین ممکن است باعث افزایش نابرابری‌ها شود. دسترسی نابرابر به فناوری‌های جدید می‌تواند به تقویت نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی منجر شود و حقوق محیط زیست را تحت تأثیر قرار دهد. (Mäler, 2008, 138). تفاوت‌های فرهنگی و اجتماعی می‌تواند بر نحوه پذیرش و اجرای قوانین زیست‌محیطی تأثیر بگذارد. در برخی جوامع، ارزش‌ها و باورهای محلی ممکن است با اصول علمی حفاظت از محیط زیست در تضاد باشند، که این موضوع می‌تواند مانع از اجرای مؤثر سیاست‌های زیست‌محیطی شود. (González, 2014, 341) کشورهایی که نتوانسته‌اند سیستم‌های دادرسی یکپارچه ایجاد کنند، با مشکلات جدی مواجه شده‌اند. برای مثال، تخریب جنگل‌ها در برخی کشورها به دلیل عدم هماهنگی بین قوانین ملی و بین‌المللی افزایش یافته است. این موضوع نشان‌دهنده ضرورت ایجاد سازوکارهای مؤثر برای حل این چالش‌ها است (Kraft, 2011, 291). برای مقابله با نقض حقوق محیط زیست ناشی از تکرر دادرسی‌ها، نیاز به همکاری بین‌المللی احساس می‌شود. ایجاد سیستم‌های یکپارچه و شفاف می‌تواند به تقویت اجرای حقوق محیط زیست کمک کند و از تضاد منافع جلوگیری نماید (Biermann, 2007, 17).

تکرر دادرسی‌های زیست‌محیطی بین‌المللی می‌تواند به نقض جدی حقوق محیط زیست منجر شود. تضاد قوانین، فقدان شفافیت، تأثیر منافع اقتصادی و ضعف نهاد‌های بین‌المللی از جمله عواملی هستند که این نقض‌ها را تسهیل می‌کنند. برای تحقق عدالت زیست‌محیطی و حفاظت مؤثر از منابع طبیعی، نیاز به ایجاد همکاری‌های بین‌المللی و سیستم‌های دادرسی یکپارچه وجود دارد.

نتیجه

دادرسی چندسطحی زیست‌محیطی شامل تعاملات پیچیده‌ای است که میان سطوح مختلف تصمیم‌گیری - از سطح بین‌المللی و منطقه‌ای تا ملی و محلی - برقرار می‌شود و ظرفیت لازم برای افزایش انعطاف‌پذیری، شرکت‌پذیری و هماهنگی بین ذی‌نفعان مختلف را فراهم می‌کند. با این حال، وجود چندین مرکز قدرت تصمیم‌گیری بدون یک ساختار هماهنگ‌کننده قوی، منجر به ظهور تضادهای سیاستی، تکرار وظایف، عدم هم‌سویی اهداف و در نهایت ضعف در اجرای تعهدات زیست‌محیطی شده است. این وضعیت

علاوه بر کاهش اثربخشی سیاست‌ها، موجب ایجاد نابرابری‌هایی در توزیع منافع و بارهای زیست‌محیطی شده است؛ به گونه‌ای که کشورهای در حال توسعه که کمترین نقش را در ایجاد آلودگی جهانی داشته‌اند، بیشترین تأثیرات منفی تغییرات اقلیمی و تخریب محیط زیست را تحمل می‌کنند. این موضوع نشان می‌دهد که نظام فعلی دادرسی زیست‌محیطی از عدالت محیطی فاصله گرفته است و نیازمند بازنگری جامع در نحوه تقسیم قدرت، منافع و مسئولیت‌ها می‌باشد. بنابراین، رسیدن به یک نظام دادرسی چندسطحی مؤثر و عادلانه مستلزم تحقق چند شرط اساسی است: (۱) تقویت هماهنگی بین سطوح مختلف دادرسی؛ (۲) تضمین مشارکت عادلانه کشورهای در حال توسعه در فرآیندهای تصمیم‌گیری بین‌المللی؛ (۳) شفاف‌سازی و پاسخگویی نهادهای دادرسی؛ و (۴) تأمین عدالت زیست‌محیطی در تمامی سطوح، از جمله ابعاد توزیعی، رویه‌ای و اصلاحی. در مجموع، دادرسی چندسطحی زیست‌محیطی می‌تواند یکی از ابزارهای مؤثر در مقابله با چالش‌های جهانی محیط زیست باشد، ولی تنها در صورتی که اصول عدالت، شفافیت، مشارکت و هماهنگی در طراحی و عملکرد آن رعایت شود. بنابراین، نیاز است به بازنگری در ساختارهای موجود و اصلاح مبانی دادرسی زیست‌محیطی با رویکردی جامع و عادلانه اقدام شود تا بتوان به اهداف توسعه پایدار، حفاظت از محیط زیست و رسیدن به عدالت زیست‌محیطی در سطح جهانی دست یافت.

منابع

1. Agyeman, J. (2003). *Just sustainabilities: Development in an unequal world*. Earthscan.
2. Baker, S. (2016). Global Environmental Governance and the Role of the State. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 18(3), 265–280.
3. Baker, S. (2022). *Global environmental law and policy*. Routledge.
4. Biermann, F. (2007). Earth System Governance as a Crosscutting Theme of Global Change Research. *Global Change Research*, 10(4), 1–12.
5. Biermann, F., et al. (2014). Global Governance and the Emergence of Global Environmental Institutions. *Global Environmental Politics*, 12(1), 1–22.
6. Bodansky, D. (2010). *The art and craft of international environmental law*. Harvard University Press.
7. Böcher, M., & Vestergaard, O. (2015). Regional Environmental Governance: The Role of Regional Organizations. *Environmental Politics*, 24(3), 385–404.
8. Chayes, A., Chayes, A. H., & Burger, R. M. (1991). Compliance with International Agreements to Protect the Ozone Layer. *International Organization*, 45(2), 187–227. <https://doi.org/10.1017/S0020818300034851>
9. Davis, K., & Slobodian, L. (2020). Social Inequality and Environmental Justice. *Environmental Sociology*, 6(1), 24–35.
10. FAO. (2022). *The state of the world's forests*. Food and Agriculture Organization of the United Nations.
11. González, A. (2023). Cultural Perspectives on Environmental Justice. *Environmental Justice*, 7(2), 56–63.
12. Hajer, M., et al. (2015). The Politics of Environmental Governance. *Global Environmental Change*, 35, 1–10.
13. Harrison, R. (2022). Challenges in Environmental Litigation. *Journal of Environmental Law*, 34(2), 15–29.
14. Hooghe, L., & Marks, G. (2001). *Multi-level governance and European integration*. Rowman & Littlefield Publishers.
15. Howitt, R. E., et al. (2021). The Economic Impact of California's Drought. *California Agriculture*, 75(2), 40–50.
16. Ibeanu, O. (2018). Oil and the Environment in Nigeria: The Case of the Niger Delta. *Environmental Politics*, 27(1), 12–29.
17. IPCC. (2021). *Climate change 2021: The physical science basis*. Cambridge University Press.
18. Kraft, M. E. (2011). *Environmental policy: New directions for the twenty-first century*. CQ Press.

19. Kingsbury, B. (2004). Indigenous Peoples in 21st Century World Politics: Reorienting International Law. In M. Scheinin (Ed.), *Yearbook of minority rights issues 2004* (pp. 15–30). Martinus Nijhoff Publishers.
20. Kingsbury, B., Krisch, N., & Stewart, R. B. (2005). The Emergence of Global Administrative Law. *European Journal of International Law* , 16(1), 15–51. <https://doi.org/10.1093/ejil/chh162>
21. Mäler, K.-G., & Heller, L. (2022). Digital Tools for Environmental Justice. *Environmental Management* , 70(3), 85–95.
22. McCaulay, D. (2016). What is energy justice? Conceptual foundations and review of empirical research. *Energy Research & Social Science* , 18, 1–4. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2016.05.001>
23. Merry, S. E. (2016). The Politics of Law and Culture in the Global Era. *Law & Society Review* , 50(1), 102–123.
24. Mishra, A., & Singh, R. (2022). Water Scarcity and Agriculture in India. *Indian Journal of Agricultural Economics* , 77(1), 30–40.
25. Ostrom, E. (1990). *Governing the commons: The evolution of institutions for collective action* . Cambridge University Press.
26. Pauw, P. (2021). Engaging Civil Society in Environmental Decision-Making. *Journal of Environmental Management* , 287, 112–124.
27. Pauw, P., & Fischer, M. (2022). Engaging Civil Society in Environmental Decision-Making. *Journal of Environmental Management* , 290, 65–78.
28. Sands, P. (2015). *Principles of international environmental law* . Cambridge University Press.
29. Sands, P. (2018). *Principles of international environmental law* . Cambridge University Press.
30. Wenz, P. S. (1988). *Environmental justice* . University of Arizona Press.
31. Wolf, A. T., & Newton, J. (2022). Managing Water Conflicts: Lessons from Around the World. *Global Environmental Politics* , 22(3), 35–45.
32. Young, O. R. (2002). *The institutional dimensions of environmental change: Fit, interplay, and scale* . MIT Press.
33. Young, O. R. (2019). The Institutional Dimensions of Environmental Change. *Global Environmental Politics* , 19(2), 1–19.